

Висновки. Підсумовуючи проведенне дослідження, можна зробити такі висновки: 1) між секторами науки існують відмінності у джерелах і формах фінансування міжнародного науково-технічного співробітництва. Причиною цього є відмінності у спеціалізації секторів науки на виконанні різних видів наукових і науково-технічних робіт; у механізмах фінансування діяльності секторів науки тощо; 2) для галузевого сектору науки характерним є фінансування за кошти замовників на підставі угод про створення (передачу) науково-технічної продукції; 3) фінансова підтримка участі академічного сектору науки у міжнародних наукових проектах переважно здійснюється на умовах роздільного фінансування; 4) перспективи фінансового забезпечення науково-технічного співробітництва пов'язуються з формуванням спільних інститутів інноваційного розвитку.

Перелік посилань

1. Геєць В.М. Державні цільові програми та упорядкування програмного процесу в бюджетній сфері / Геєць В.М., Амоша О.І., Приходько Т.І., Александрова В.П., Близнюк В.В. ; НАН України; Інститут економіки та прогнозування / В.М. Геєць (ред.). – К. : Наукова думка, 2008. – 384с. – ISBN 978-966-00-0749-9.

2. Дежина И.Г. Новые тенденции в российской научной политике: влияние глобализации // Доклад на IX Международной научной конференции «Модернизация экономики и глобализация». Москва, ГУ-ВШЭ, 2 апреля 2008 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.hse.ru/data/118/761/1235/Deghina.doc>

3. Емельянов Е.В. США: наука и внешнеэкономическая экспансия / Е.В.Емельянов; Ин-т США и Канады РАН. – М.: Наука, 2008. – 189 с.

4. Наукова та інноваційна діяльність в Україні. Стат. збірник. – К.: 2009.

5. Угода між Урядом України та Урядом Російської Федерації про науково-технічне співробітництво (Угоду ратифіковано Законом N 41/98-ВР від 16.01.98)

Бойчук Н.Я.

викладач НТУУ «КПІ»

Явтушенко О.С.

студент, ФММ НТУУ «КПІ»

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМКИ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ВИНОРОБНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Дана стаття присвячена проблемам та основним напрямкам виноробної галузі України. В роботі надано характеристику сучасного стану галузі, а також пропонується стратегія її розвитку.

This article deals with the problems and the key wine industry in Ukraine. We granted the characteristics of the current state of the industry, as well as proposed strategies for its development.

Ключові слова: виноробна галузь, стратегія розвитку, нормативно-правова база, ринок винопродукції, інвестиції, вітчизняна сировина, державне регулювання.

Вступ. Виноградарство й виноробство в Україні переживає не найкращі часи. Особливість галузі в тому, що в неї порівняно тривалий цикл виробництва. Проблема залучення в галузь «довгих» грошей і їхньої вартості стоїть досить гостро. Світова практика підтверджує, що виноградарство й виноробство не мають високої рентабельності. Виноградарству й виноробству потрібні інвестиції на тривалий час, і тому повернення кредитних ресурсів можливо тільки на восьмий-дев'ятий роки після закладання виноградника. Проте виноробна галузь України має дуже великий потенціал і при належному її розвитку може бути вагомою статтею доходу державного бюджету [2].

Постановка задачі. В даній статті нами розглянуто основні проблеми та напрямки стратегічного розвитку виноробної галузі України. Метою дослідження є аналіз стану виноробної галузі України та надання пропозицій щодо покращення ситуації в даній галузі. Досягнення зазначеної мети передбачає необхідність виконання таких завдань:

- наведення статистичних даних щодо сучасного стану виноробної галузі України;

- аналіз наведених даних;

- надання пропозицій щодо можливої стратегії розвитку даної галузі.

Питання розвитку виноробної галузі неодноразово піднімалися такими відомими українськими науковцями як С.Г. Черемиси, С.В. Додонов, С.Г. Власюк, М.О. Дудник, М.М. Коваль та ін.

Результати досліджень. Україна до початку 90-х років збирала до одного мільйона тонн винограду на рік, при цьому 40 % врожаю експортувалося. Сьогодні виноградарські господарства країни виробляють до 400 тис. тонн валового збору. Збирати більше немає економічного інтересу. В Україні наявна проблема сировинної бази галузі. Український ринок заповнений продукцією виноробства низької якості. Одна з головних причин цього – якість сировини, точніше, її відсутність. Тому забезпечити виробництво коньяку за рахунок вітчизняних ресурсів і матеріалів, якщо виходити з потреб внутрішнього ринку приблизно в 7 млн. декалітрів, не вдається навіть на 50 %, оскільки виноматеріалів в Україні виробляють не більше 2 млн. декалітрів на рік [2].

Кілька десятиліть тому Україна мала 250 тис. гектарів виноградників. Потім їхня площа скоротилася до 180 тис, останні п'ять років інвентаризацію виноградних насаджень не проводили, можна стверджувати: у нас сьогодні не більше 55-60 тис. га виноградників, якість яких залишає бажати кращого. Більшості з них уже понад 15-20 років, причому посадки дуже проріджені: при нормі 3-3,5 тис. кущів на гектар ми маємо лише 1,2 тис. При такому віці та структурі насаджень для збереження сировинної зони вітчизняного виноробства необхідно щороку висаджувати не менше 15 тис. га молодих виноградників. Тим часом за останні чотири роки площі щорічних посадок досягали в середньому 2,5 тис. га на рік. Оскільки щороку списується та викорчується близько 12 тис. га старих посадок, то виходить, що за останні сім-вісім років площа виноградних плантацій скоротилася вдвічі. Так через п'ять-сім років Україна цілком втратить сировинну базу виноробства [4].

У проблеми є ще один важливий аспект. Справа у тому, що виноградні насадження повинні продуктивно «працювати» не менше 40 років. Те, що тривалість їхнього життя в Україні не перевищує 18-20 років, – наслідок низької культури землеробства та практично повної відсутності системи захисту рослин. На Україні є вісімдесятирічна і сторічна виноградна лоза, що плодоносить із повною віддачею. Для одержання такого результату виноградники необхідно закладати з повним циклом. Тут важливі і здорові клони саджанців, і правильна підготовка ґрунту, і крапельний полив, який давно себе виправдав у всьому світі. Для вирішення проблеми необхідно максимально високими темпами оновлювати виноградні плантації, забезпечивши обсяг щорічного висаджування молодої лози не менше 10 % від нині існуючих [1].

Існуючі площі виноградників за умови якісної підтримки й закладання нових плантацій, а також переходу на інтенсивне ведення виноградного господарства дозволить продукувати в Україні понад мільйон тонн вітчизняної сировини за рік. Та забезпечити всі українські виноробні й коньячні підприємства. Тим самим буде створено всі необхідні умови для експортної експансії продукції галузі [5].

Аудитори, провівши аналіз державного бюджету за програмою використання коштів на закладання і нагляд за молодими садами і виноградниками загалом на суму 60,27 млн. грн., дійшли певних висновків.

По-перше, система охоплення державним адмініструванням усіх наявних та потенційних платників збору на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства не дозволяє забезпечити достатню фінансову базу для державної підтримки. Так, при порівнянні за останні три роки фактичних обсягів реалізації алкогольних напоїв та пива дані податкових органів засвідчили 17-відсоткове збільшення їх обсягу в 560 суб'єктах господарювання, тоді як статистичні – 15 в 447.

По-друге, місцева програма розвитку садівництва та виноградарства працювала «формально» через існуючі недоліки на стадії її формування. Так, садівництво і виноградарство Херсонщини «живилося» насамперед за рахунок коштів державної казни та коштів підприємств.

По-третє, недосконалість нормативно-правової бази щодо порядку використання коштів на розвиток виноградарства і садівництва не стимулює господарства нарощувати обсяги виробництва, знижує їхню зацікавленість у визначенні кінцевих результатів своєї діяльності та їх досягненні [2].

Висновки. Для успішного розвитку виноробної галузі України необхідно розробити належний механізм вирішення поставлених перед виноробством завдань, який включає в себе сукупність правових, організаційних, адміністративних, економічних і соціальних заходів. Водночас слід створити чітку вертикаль органів державної влади, яка здійснювала б регулювання алкогольного ринку. Нам потрібні спрощена (але достатня за своєю дієвістю) система ліцензування, сертифікації і декларування продукції, ефективні заходи боротьби з нелегальним оборотом і фальсифікацією виноробної продукції, надійний контроль за сплатою податків, цінове регулювання. Ринок

винопродукції потребує державного регулювання. Необхідний поетапний перегляд нормативної документації, що регламентує виробництво вин України, приведення її у відповідність до вимог ЄС (з урахуванням національних особливостей нашої країни). З метою надання переваги вітчизняним виноматеріалам, винам і коньякам доцільно на державному рівні обмежити їх імпорт.

В Україні в умовах ринкової економіки виникає така форма недобросовісної конкуренції як фальсифікація виноробної продукції. При визначенні сировинної зони кожного виноробного підприємства першочергову увагу слід приділяти підбору належних сортів винограду – насамперед тих, з яких виробляють марочні столові вина (особливо – червоні), шампанські і високоякісні коньячні виноматеріали. Перевагу доцільно надавати класичним європейським сортам. З метою забезпечення рівномірного завантаження винзаводів виноградні насадження їх сировинних зон повинні включати сорти різних строків дозрівання урожаю.

Міністерство Агрополітики повинно розробити таку програму розвитку виноробної галузі, щоб можна було побачити розвиток галузі до 2040-2050 рр.

Перелік посилань

1. Черемисина С.Г. Состояние и динамика развития виноградо-винодельческих предприятий НПАО «Массандра» в современных условиях / Черемисина С.Г. / Науч. тр. КГАУ. Серия «Экономические науки». – Симф., 2004. – Вып. 82. – С. 45–49.

2. Додонов С.В. Современные тенденции рынка винодельческой продукции в Крыму / Додонов С.В. // Экономические науки : вып. Научные труды КГАУ. – Симферополь, 2000. – №63 – с. 108-112.

3. Черемисина С.Г. Оценка эффективности использования производственного потенциала виноградо-винодельческих предприятий / Черемисина С.Г. // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – №6.- С.146-154.

4. Слюсар В.Д. Що треба для відродження виноградарства і виноробства України? / Слюсар В.Д., Бахтін Ю.Г. // Сад, виноград і вино України. – 2001. – №3-4. -1000 екз. – ISBN 5201-14433-0

5. Великий Ю.В. Відродження виноградарства і виноробства в Україні / Великий Ю.В. // Економіка АПК. Міжнародний науково-виробничий журнал. – К.: ІСДО, 2000. – №12 -с. 29.- 2000 екз.